

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 19

90. ÅRGANG

14. OKTOBER

1978

DE FREMMEDE BLANT OSS

S. 2

PAVE JOHANNES PAUL I

S. 5

VÅR HERRES MUSKETER

S. 8

NESTE NUMMER KOMMER 28. OKTOBER 1978

DE FREMMEDE BLANT OSS

For ikke lenge siden sa en liten gutt til meg: «Jeg liker ikke pakistane.» Jeg forsøkte å si ham at vi — som kristne — ikke kunne si dette. Du kunne kanskje si at du ikke likte så godt ett bestemt menneske, men å utelukke uten videre et helt land og folk, uten å kjenne de enkelte, det var for drøyt. Svaret jeg fikk, forbauset meg. Jeg kunne ikke tro at det var gutten selv som hadde funnet på det. Det måtte ha vært voksne som hadde sagt det til ham. Han svarte: «Når vi kommer til Pakistan, kommer vi for å hjelpe, og vi er aldri til byrde, men disse kommer til oss bare for sin egen fordel.» Dette svaret gjorde meg nesten lamslått. Hvordan kunne

man sammenligne disse arme mennesker som kom for å søke arbeid, med godt betalte og vel utstyrte folk fra Fredskorpset eller andre hjelpeorganisasjoner? Og hva skulle vi da måtte si om de mange millioner nordmenn i Amerika? Deres forfedre kom også med tomme hender, og det var vel ikke for å hjelpe Amerika at de dro dit.

Men er denne argumentasjonen tilstrekkelig? Uansett om det hadde reist nordmenn til Amerika eller ei, finnes det andre grunner for å kunne forsvare en menneskelig og kjærlig holdning overfor innvandrerne. Disse grunner finner vi i hele jødedommens og kristendommens historie, i den ka-

tolske kirkes historie her i landet etter reformasjonen, men først og fremst i selve Evangeliet, — Kristi lære om kjærlighet, ikke minst i Bergprekenen.

«For Herren elsker den fremmede»

Kjærligheten til og omsorgen for den fremmede hadde lang tradisjon i Israel. Tenk på Abraham: «Forlat ditt land . . .» I Det gamle testamente kan vi stadig lese om hvordan Gud pålegger folket å ta hånd om de fremmede. Den fremmede betyr her nettopp en som er av et annet folkeslag. Det kan være flere grunner til at han oppholder seg i Israel, men ofte var det for å utføre et arbeid. Folket blir pålagt å elske den fremmede slik at de gir ham klær og mat. «Vær ikke mer så hårdnakkede. For Herren deres Gud, . . . som ikke gjør forskjell på folk og ikke tar imot gaver, han hjelper den farløse og enken til deres rett og *elsker den fremmede*, så han gir ham føde og klær. Derfor skal også dere elske den fremmede. Dere har selv vært fremmede i Egyptens land.» — «Til deres dommere har jeg sagt: Dere skal høre begge parter og dømme rettfærdig, både når det gjelder noen fra deres folk og fremmede.» Fremmede kunne ikke eie jord, men hvert tredje år skulle en tiendedel av utbyttet legges tilside for levittene og de fremmede, farløse og enker.

«Dere har selv vært fremmede i Egyptens land» er vel en tanke som også tiltaler oss kristne. Jesus selv og hans far og mor visste hva det ville

«Forlat ditt land . . .»

si å være en flyktningefamilie. St. Josef visste hva det betydde å være en fremmed arbeider da de — mot hans vilje — måtte være en lang tid i Egypt, inntil Herodes døde. I Jerusalem må Jesus og apostlene også ofte ha følt seg som fremmede siden de var fra Galilea. «Ditt språk røper deg», sa de til Peter da han nektet at han hørte til denne Jesus fra Nasaret.

Da Kirken ble stiftet, ble mange jøde-kristne landsforvist og måtte reise ut til fremmede land. Det var nettopp på den måten kristendommen ble spredt utenfor Palestina. Også de første menigheter kjente til problemene med å forene flere nasjoner i en kirke. De gresktalende mente at deres enker ble tilsidesatt i sammenligning med de jøde-kristne (historien gjentar seg). De som kom fra hedendommen til kristendommen, mente at de ikke behøvde å overholde moseloven, og at de kunne bli kristne uten denne omveien, noe Peter og Paulus var enige i. Men dette var ikke lett å fordøye for de jøde-kristne, de kunne ikke sette seg inn i andres mentalitet, og ville pålegge alle andre sin egen skikk og bruk. Peter finner da en kompromissløsning: Hedninge-kristne skal i hvert fall holde seg vekk fra de ting som er mest støtende i jødernes øyne.

Kirken ble til en verdenskirke, med alle de problemer dette medfører. Og om vi tenker på den tid da den katolske kirke etter reformasjonen vendte tilbake til Norge, da var også den på et vis en fremmed kirke i et fremmed land. De første katolikker var stort sett fremmedarbeidere, eller utlendinger som hadde giftet seg med nordmenn. Vi katolikker i Norge har alltid vært vant til å leve sammen med trosfeller fra andre land eller andre kontinenter. Overalt i verden finner en katolikk noe igjen fra sin egen liturgi og kan føle seg hjemme. Dette er en fordel våre katolske flyktninger har fremfor de som tilhører andre religioner.

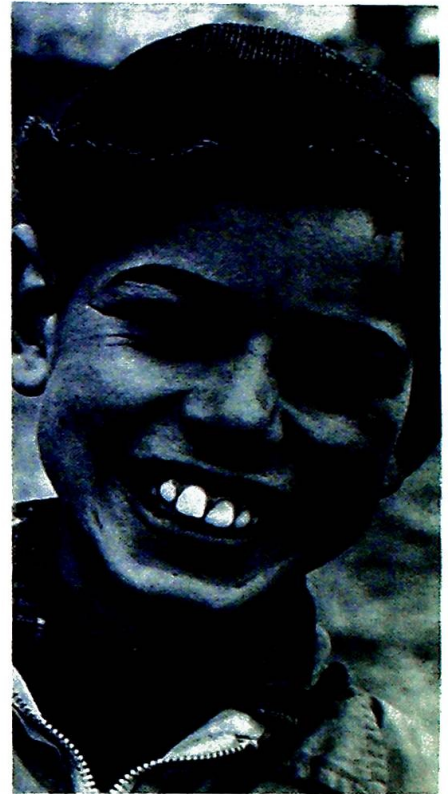
«Jeg var fremmed, — tok du imot meg?»

Hovedargumentet for vår holdning overfor den fremmede ligger vel i

selve Evangeliet. Vel må vi si at Jesus først og fremst ville preke det glade budskap for sitt eget folk. Han kom selv aldri utenfor Palestina og sa til en kananeisk kvinne: «Det er ikke godt å ta brødet fra bordet som er bestemt til husets barn og kaste det for hundene.» Men når denne kvinnen, — eller samaritanerne, — viser tro og tillit, da gjør Jesus ikke lenger forskjell. Da sier han til jødene og til oss alle: De skal komme fra øst og vest, nord og syd og sitte til bords sammen med Abraham, Isak og Jakob, mens Israels egne barn vil bli satt utenfor. Eller han stiller den av de ti spedalske som kom tilbake som eksempel for oss: «Var det ingen annen en denne fremmede som kom tilbake og ga Gud ære?»

I Evangeliet er det gammeltestamentlige ord «fremmed» avskaffet en gang for alle. Vi er alle uten unntagelse fremmede og pilegrimer og har ikke en fast bolig her nede. Gud er vår alles Far, og vi er alle brødre. Her er ikke lenger tale om jøde eller greker, her er ikke slave eller fri, her er ikke mann eller kvinne, for vi er alle ett i Kristus. Ordet «fremmed» er avskaffet i gammeltestamentlig forstand. Vårt sanne fedreland er i Himmelen, og vi er på vandring dit Kristus vil forene oss alle som grener på en vinstokk, som lemmer på ett legeme. Alle lemmer har spesielle oppgaver, og hånden kan ikke si hva har jeg med øyet å gjøre.

Kristus kom med en ny lære uten å ville avskaffe den gamle. Det nye var at man aldri skulle si at man hadde gjort nok. Man skulle ikke bare elske sine egne og sine venner. Det gjorde hedninger også. Nei, vi skulle også elske våre fiender, fremmede, helst de aller minste: På dommedag vil han spørre oss: Jeg var sulten, ga du meg mat, — jeg hadde ikke klær, ga du meg klær, — jeg hadde ikke tak over hodet, tok du imot meg, — jeg var «fremmed» (Mt. 25, 35), jeg hadde ikke arbeid, ikke venner, jeg kjente ikke ditt språk og forsto ikke hva du sa, jeg hadde andre slags klær og annen skikk og bruk, aksepterte du meg, tok du imot meg? Det du har

gjort for de mest håpløse tilfeller, det har du gjort for meg.

Når vi tenker på Guds Egen Sønn, da må vi si at han var, — han ville være — en fremmed blant oss: Lyset kom i mørket, men mørket tok ikke imot ham. Skulle vi spørre hvem av oss mennesker som mest lignet menneskesønnen, da måtte vi svare: ikke de rike, de mektige, de vellykkede, — men nettopp de fattige, de som ikke har en fast bolig, de ligner ham mest. Derfor sier han: Hva du har gjort for de minste, har du gjort for meg. *Kristi eget liv de tre siste år her på jorden lignet livet til de millioner som alltid er på flukt, alltid på vandring, — de som aldri har et fast sted å bo.* Selv dro han fra sted til sted, og av dem som vil følge ham, krever han at de skal forlate hus og hjem og alt, — bryte opp og følge ham. — Når vi drøfter problemet «de fremmede blant oss», bør vi se på Ham som selv var en fremmed, som hadde forlatt sin Far, sin herlighet og sin makt for å bo blant oss som den aller fattigste. Vi bør høre på hans ord og la Bergprekenen være fundament og utgangspunkt for alt vårt arbeid for de fremmede blant oss.

Fred

Vi tilhører en fredløs tidsalder. Vold og krig kommer veltende inn i våre stuer daglig. Det er i den grad blitt en selvfølge at vi står i fare for å reagere med sløvheter eller resignasjon. Siden nyhetsorganene nå har nådd en slik grad av fullkommenhet, er det sikkert at vi føler verden mer på pulsen enn tidligere. Det kunne være fristende å tenke at nettopp derfor gir vår verden inntrykk av så stor en ufred. Krigs- og voldshandlinger har alltid eksistert, forskjellen er bare at nå vet vi hvor og hvordan. Vi må overlate til historikere og andre spesialister å gi svar her, selv om vi nokså umiddelbart stiller oss litt tvilende til tanken. Det som imidlertid står fast og som vanskelig kan bortforklares, er at vår tid er en ufredens tid.

Vi er etterhvert blitt nokså forsiktige når vi befinner oss i situasjoner hvor fredens sak skal fremmes. Vi er blitt forsiktige i håpet om fred for ikke å skuffes atter en gang. Ikke mange timene var gått etter avslutningen av Camp David-forhandlingene, før man kunne fastslå at veien frem til fred i Midt-Østen både vil være vanskelig og spenningsfylt. Kanskje er den ikke farbar i det hele — ennå. Det vil tiden vise.

Når dette leses, burde Nobelkomitéens beslutning om årets fredspris være kjent. I den situasjon verden befinner seg i er det noe motsigelsesfylt å tale om en slik pris, og vi har her sikkert en viktig årsak til at man flere ganger ikke er kommet frem til noen selvskrevne kandidater. Kan vi i det hele ta fredsprisen alvorlig idag? Svaret må være et ubetinget ja. Det er nemlig ikke tanken bak prisen som kommer i vanry når krig og sosial urett er en smertelig realitet for mange, det er vi. Fredsprisen er en håpets pris. Vi må bare innrømme at vi dårlig lever opp til dette håp.

Vi behøver faktisk ikke gå utenfor vårt lands grenser for å finne ufred og spenninger. Et blikk på miljøet omkring oss er nok. Da blir også fredens sak sterkt personlig. Vi kan alle stille oss spørsmålene: «Er jeg fredskapende i det eller de miljøer jeg lever? Ser jeg det som en forpliktelse?» Det er en illusjon å tro at fred er noe som angår bare de andre, — og da helst de som er langt borte. Skal fred kunne prege vår verden og vår tid, må vi alle først bli fredskapere der vi lever og virker.

FRA BISPEDØMMET:

PAVE JOHANNES PAUL I

ble uventet revet bort natten mellom 28. og 29. september. Han døde alene, trolig helt uten forvarsel ca. kl. 23. Årsaken var antagelig hjerteslag.

Da hans privatsekretær, pastor John Magee, ble klar over at paven mot sedvane uteble fra sin morgenmesse, ilte han til hans soveværelse hvor han fant ham liggende død i sin seng med lyset brennende og en bok med åndelig lesning i hånden.

Pave Pauls død kom brått, men ikke uventet. Pave Johannes Pauls død kom virkelig «som en tyv om natten». Bare 32 dager var han Kirkens øverste leder.

Store forhåpninger var satt til denne pastorale og faderlige overhyrde uten kirkepolitiske bakgrunn. Den eneste gestus han fikk anledning til å gjøre overfor oss nordiske katolikker, var å la sin statssekretær, kardinal Jean Villot, sende et telegram til meg i egenskap av Biskopkonferansens formann der han takket for gode ønsker og meddelte biskopene, prestene og de øvrige troende i de respektive kirke-distrikt den Apostoliske Velsignelse.

Pave Johannes Pauls bortgang fyller oss med en blanding av sorg og undring. Det er vanskelig for oss å forstå meningen med det som er skjedd. Den nødvendige innsikt har alene Gud. Heller enn å spekulere over den dypeste grunn til dette korteste pontifikat siden Leo XI's tid (1.4—27.4 - 1605) vil vi anbefale pave Johannes Pauls sjel til Gud og be om at han må få en efterfølger i henhold til Herrens vilje.

† John W. Gran
Biskop

MOSS:

4. oktober var det 25 år siden vigslingen av St. Mikals Kapell i Moss.

PATER ROMMELSE fyller 70 år 27. oktober.

Pave Johannes Paul I

«Paven hadde et budskap til vår verden: Han har vist oss Guds smil. I hverdagens gråhet vil dette smil bli stående som en stråle av lys. Tidens slør er revnet. Og det ble gitt oss å se et svar: Saligheten er ingen myte. Mennesket kan smile til livet slik et barn gjør det. Gud innbyr oss nemlig til å leve for evigheten. Til alle ulykkesprofeter, til alle filosofier som stiller spørsmål ved tingene, men fremfor alt til alle jordens ulykkelige og til nattens ensomme gir jeg på vegne av vår lykkelige pave, Guds smil.

Muligens har dette verdensomfattende kjærlighetsbudskap — det som idag er hans testamente — utmattet ham. Det var nok. Hans verk er fullendt. Kanskje.»

Slik uttrykker kardinal François Marty, erkebiskop av Paris, seg ved Johannes Paul I's bortgang. Like overraskende som valget av Albino Luciani til pave lørdag 26. august, kom budskapet om hans død vel én måned senere. 14. oktober trer konklavet — kardinalforsamlingen som skal velge hans etterfølger — igjen sammen.

Selv om Johannes Paul I's tid som pave var meget kort, rakk han å vinne stor popularitet blant mange både i og utenfor kirken. Man så med håp og tillit på fremtiden. Et par glimt fra hans korte tid i kirkens høyeste embede er nok til å vise at hans stil var svært personlig og liketil.

30. august: La oss vise verden at vi er enig

Kort tid etter at valget var over, henvendte paven seg til kardinalene på en uformell måte. Han uttrykte sin sorg over ikke å kunne reise tilbake til sitt bispedømme: «På en viss måte gjør det meg vondt ikke å kunne vende tilbake til det enkle apostoliske liv som jeg holdt så meget av. Jeg har alltid hatt små bispedømmer: Vittorio Veneto, selv Venezia som var stor oppgjennom historien, er egentlig svært lite ... Miskunn dere over den stakkers nye paven som slett ikke regnet med å inneha dette embedet. Søk å hjelpe meg, og la oss prøve å vise verden at vi er enig selv om det til tider vil koste. Vi taper alt hvis verden ikke ser at vi står samlet.»

Om Kurien: «Jeg vet ikke noe om den. Jeg er helt uten kjennskap til den. Det første jeg gjorde da jeg ble valgt til pave, var å lese den pave-

lige årbok for å bli kjent med organiseringen av Den hellige stol.

Om Pave Paul VI: «En gang skjenkte han på meg! «De kommer aldri og besøker meg.» Jeg svarte da: «Jeg er meget opptatt i Venezia, og dessuten tror jeg at Deres Hellighet allerede har mange bekymringer.»

20. september: En klartseende og smilende hverdagskristendom

I sine ukentlige audienser hadde Johannes Paul I innført en uhøytidelig og avslappet tone. Den 20. september talte paven om «Camp David's eksempel». Selv hadde han hørt den amerikanske kongressens bifall som svar på president Carters tale. Han tilføyde: «Jeg håper at både bifall og tale trenger inn i alle kristnes hjerter,

særlig blant katolikkene, og gjør oss til virkelige fredsskapere . . . Man taler om verden som må forbedres, og ordet fremtid er det riktige. Men går man fra håp for verden til håp for mennesket, da må man også snakke om evigheten . . . Dette er det kristne håp.»

I forbindelse med fred og håp viser paven det som skiller kommunistene fra kirken: «Man tar feil når man hevder at den politiske, økonomiske og sosiale frigjøring faller sammen med frelsen i Jesus Kristus; at Guds rike faller sammen med «menneskenes rike»; at det blir mulig å si: «Ubi Lenin, ibi Jerusalem» (himmelen er der hvor Lenin er). Noen få likhetspunkter betyr ikke en fullstendig likhet. Vi har fremfor alt et åndelig mål.» Men paven kritiserte også dem som taler om en fremmedgjørelse som vender de kristne bort fra kampen for menneskenes fremgang. Det kristne budskap oppfordrer jo nettopp sterkt til dette.

Ellers snakket Johannes Paul I om håpet og om nødvendigheten av å ha en smilende kristendom.

SOM DET KAN GJØRES

Dominikanerinnene 25 år i Bodø

Det burde ikke være bare ved run- de jubileer at de vel ti tusen katolske kristne i Sør-Norge tenker litt på de vel 500 trosfellene nordpå, fordelt over et veldig landområde i en håndfull små menigheter. Når vi «sør-ingan», med våre atskillige kirker, kapeller, søsterhus og prester, klager over at vårt katolske miljø er «for lite», vet vi oftest knapt hva vi snakker om. Lærer vi de nord-norske katolikkene nærmere å kjenne, tenker vi straks: De må da lese noen av Paulus' epistler til de første kristne menigheter med en særlig realisme — de små forsamlingene var også knøtte-små samfunn midt i et hav av annerledeshet. Så deler en med en ny forståelse og samfølelse både deres sorger og gleder.

Den 12. september i år kunne våre engelske dominikanerinner i St. Sunnivahjemmet i Bodø feire sitt 25 års jubileum, og det gjorde både de og befolkningen der til gagns. Begge parter hadde gode grunner for det.

Det var i 1952 at Nord-Norges Apostoliske Vikariat vendte seg til den engelske søsterkongregasjonen og bad om at den grunnla et hus og en

virksomhet i Bodø, i forbindelse med at det var blitt opprettet en katolsk menighet der. Henvendelsen både overrasket og fristet moderhuset i Stone i Staffordshire. Kirkelige kontakter mellom Norge og England har det vært mange av, helt tilbake til den tidlige middelalder, ikke minst nettopp innen ordenslivet. Kongregasjonen ønsket også å utvide sin aktivitet, i England selv har den i første rekke vært en skole-orden. Dens ledere må ha tatt seg til hodet over enkelte av opplysningene: På denne nye menighets svære område levde ca. 176 000 mennesker, hvorav omkring 50 — femti! — var katolikker. I selve Bodø var det bare to katolske familier.

I 1953, selve minneåret for kardinal I Nikolas Breakespeare's legatreise til Norge og erkebispstolen Nidaros' opprettelse (1153), kom fire engelske søstre til Bodø og overtok et rommelig trehus på Hernes — midt mellom flyplassen og bykjernen. Bodø var ennå sterkt preget av det ødeleggende bombardementet i 1940, og midt i en

vanskelig gjenreisningsperiode. Her var all hjelp velkommen, og søstrene fant fort oppgaver. Huset ble et hjem for noen unge mennesker, et sentrum for barn og unge fra byen, som særlig ved reisingen av et stort og velutstyrt barne- og ungdomssenter i 1960 fikk storartede muligheter. «Hos nonnan» foregikk så mangt: Barnehage, kurser i engelsk og tegning/maling, ballett-timer, ungdomstreff med dans og hygge, bibliotek, osv. — endog judo! Samtidig var søstrene en god støtte for soknepresten i St. Eysteins menighet. Hva 4—5 søstre i disse årene har overkommet, og vunnet av kontakter og venner, kunne det skrives mangt om. Hjemme i England skapte de også et helt støtte-miljø for innsatsen, som ved Norsk-Britiske Festivaler fikk samlet midler til virksomheten — ved en av dem gav Sir Alec Guinness, skuespilleren, sin helhjertede hjelp.

I 1971 vedtok kommunestyret i Bodø enstemmig at byens kulturpris det året skulle tildeles dominikanersøstrene på Hernesveien, i takknemlighet for hva de hadde gjort for barn og unge. Søstrene har i det hele tatt vært oppfinnsomme når det gjaldt å imøtekomme de skiftende aktuelle behov. I dag er en av dem logopedisk medarbeider i et team ved Pedagogisk-psykologisk Distriktskontor i Bodø, en annen sykesøster ved byens hospital. Med alt dette har de også overkommet så vidt ulike aktiviteter som å drive ungdomsherberge sommerstid, og bidra til den kirkelige og kateketiske brukskunst med arbeider av fin kvalitet.

Jubileet 12. september manglet ikke hjertelighet. «Nordlandsposten» skrev anerkjennende om disse «uredde britiske damer» at byen skylder

dem så mangt: «Med sitt hjertelig og sin dyktighet vant de snart alles hjerter og vi slutter oss til de mange gratulantene på dagen.»

Et festlig samvær på søstrenes grunn samlet trosfeller og venner i Bodø, og gjester fra fjern og nær. Søstrene hadde også en takknemlighet å uttrykke — de synes de har møtt mye vennskap og forståelse, og er blitt glade i menneskene og landsdelen der nord. Sokneprest Hartmann var forhindret fra å delta, men den apostoliske administrator pater Gerhard Goebel og menighetens tidligere prest pater Walter Huijbregts representerte den nord-norske kirkeavdeling. Fra England var de britiske søstrenes generalpriorinne Sr. Mary Rupert kommet, ikke uten noen viktige planer for framtiden, og undertegnede kunne sammen med søstre fra Katarinahjemmet i Oslo, hilse fra oss sørpå med takk og varme ønsker.

Fra byens myndigheter takket varaordføreren Fritz Nystad, og overrakte priorinnen Sr. Ansgar en fane med byvåpenet, og fra Den norske kirke hilste domprost Rostrup i hjertelige økumeniske vendinger søstrene for deres innsats. Noen unge foreldre mintes sin tenåringstid i et sentrum som dengang gav dem en ramme og rike impulser. En god foto-utstilling gav inntrykk av virksomheten dette ¼ århundre.

Og hva så fremover? Et nytt skipertak forestår, etter denne gode etappe. Etter hvert skal det nå reises både ny kirke, ny prestegård og nytt søsterhus på den rommelige tomten, der allerede «Ungdomssenteret» er en prektig og anvendelig bygning for mange aktiviteter.

Prioriteringen her forteller sitt, om søstrenes ånd og innsats: Først de andres behov — dernest deres eget. I sin rekkefølge og allsidighet taler det for seg selv, om en kirke som er gått tjenende til sitt oppdrag i nærmiljøet.

Det er visst lettere å forstå, enn mange prekenes og trykksaker, når det gjelder kristent vitnesbyrd om troens liv.

Jesu Små Søstre på reise gjennom Norge

Charles de Foucauld het en lett-sindig fransk offiser i andre halvparten av forrige århundret. I sin ungdom møtte Charles de Foucauld ørkenens stillhet i Sahara. Dét skulle bli første skrittet hans mot den omvendelsen som senere skulle gjøre ham til en av Jesu Kristi mest trofaste læresvenner. I begynnelsen av dette århundret finner vi ham igjen i Sahara, nå som eremittmunk og prest. Der ønsket han å leve Jesu skjulte liv i Nasaret blant ørkenens tuareg-folk. Ensom led han martyrdøden i 1916.

Etter broder Charles' død har det vokst frem ulike kristne fellesskap som ønsker å leve videre det livet Kristus kalte ham til i Sahara. Ett av de mest kjente er Jesu Små Søstre, som i Norge har små familier i Hammerfest og i Oslo. Midt i byens mylder og velferdssamfunnets fattigdom ønsker de å leve Jesu skjulte liv i Nasaret. De forsøker å virkeliggjøre ørkenstillheten som broder Charles møtte i Sahara: under «Saharas skjønne himmel, som tvinger en til å tenke på uendeligheten, på Gud . . .»

Jesu Små Søstre ønsker å bli ett med dem de lever blant: de vil være nomader blant nomader, håndverkere blant håndverkere, fabrikkarbeidere blant fabrikkarbeidere. De vil dele deres livsvilkår, deres sorger og gleder. De vil leve blant de små i sam-

funnet, for å gjøre evangeliet nærværende der og være et stillfarende vitnesbyrd.

Men blant Jesu Små Søstre er det òg en gruppe som kaller seg «Trubadurene». De reiser rundt en del av året, og vil i bilder, ord og toner bringe evangeliets glade budskap videre. Nå kommer Trubadurene til Norge. I løpet av okt.—des. vil de reise gjennom hele landet fra nord til sør.

Charles de Foucauld hadde bare ett eneste ønske: «å rope evangeliet ut med hele sitt liv». Han ønsket å leve på den måten som Erik Pontoppidan (biskop i Bergen fra 1747) beskriver slik: «Vi skal leve i evangeliet som vårt rette element. Som fuglen er i luften og fisken i vannet, slik skulle vi være i evangeliet, og ved hvert åndedrag trekke til oss av Guds kjærlighet . . .»

Det er dette også Trubadurene vil oppfordre til. På reisen sin gjennom Norge vil de synges om det store kjærlighetsmysteriet som julebudskapet byr oss å leve i:

«Ja, så høyt elsket Gud verden, at han gav sin enbårne sønn (Joh. 3, 16) — «Et nytt bud har jeg å gi dere: elsk hverandre. Som jeg selv har elsket dere, slik skal også dere elske hverandre» (Joh. 13, 34).

Jo Gjessing

Vårherres musketer

Svend Aage Rasmussen fører oss inn i en spennende verden som kanskje er litt ukjent for norske lesere. De fleste av oss har hørt om Bernhard av Clairvaux, og vet at han var cistercienser. Men hvem kjenner navnene til ordenens stiftere — Robert, Alberich og Stephan Harding? I 1098 ble Citeaux grunnlagt; klosteret som ga ordenen navn. Som i alle ordenssamfunn, har det også her vært oppgangs- og nedgangstider. Men viljen til å leve i overensstemmelse med det opprinnelige ideal har ikke manglet — særlig har Jean de Rancé satt spor etter seg.

Middelalderen kan i mangt og meget sies å være idealismens tidsalder. Den kjempende og forsvarende ridder, den fromme forsakende munk og korsfarernes kamp mot de vantro er billeder på en streben etter det fullkomne, det ideelle.

Imidlertid må man ikke se bort fra, at bak idealisten finnes mennesket i all sin svakhet; så når man med beundring taler om at det for eksempel kunne være opp til trehundre munk i ett kloster, må man vel se seg tvunget til å innrømme at det sikkert i tidens løp kunne være vanskelig å holde idealismens flamme levende. Det er kanskje fascinerende å lese beretningen om St. Bernhard og hans venner. Og kanskje fornemmer man åndens vingesus når man f. eks. leser St. Bernhards prekener, men kommer

man nærmere inn på ham sett med historikerens briller, fornemmer man også de vanskeligheter han faktisk hadde med å hevde idealismens dyder i sine klostre.

Historien viser oss da også at klosterlivet — middelalderens livsideal både før og etter St. Bernhard — har lidt av ganske store skavanker med hensyn til det ideelle livsmønster. Og man er sikkert nødt til å innrømme at der hvor det finnes mennesker, blir idealene ettersom tiden går ofte svært utvannet.

Slik gikk det også med den idealisme som av Alberich og Stephan Harding var ført som en protest mot benediktinene i Cluny; og hvor meget man enn i tidenes løp forsøkte å gjenopplive den gyldne tid i høymiddelalderen, måtte man se i øynene at reformer ble avløst av reformer og reformene av tiltagende dekadens, inntil det svært mange steder endte med at det hele ble et politisk spørsmål som man kunne ha økonomisk fordel av.

I 1615 besluttet abbeden i Clairvaux, Dennis Largentier enda engang å samle sine tropper mot menneskelig forderv og relativisering av klosterløftene. Han var temmelig alene om det foretaket. Det passet liksom ikke i tiden at munkene ikke skulle spise kjøtt eller drikke vin; at fasten skulle holdes innenfor konsekvente rammer i tiden fra 1. september til 1. påskedag; og at man midt i vintermørket

skulle stå opp midt på natten for å synge Vår Frues små sanger, hvoretter man kunne legge seg til å sove igjen med alt tøyet på i sin celle som slett ikke var noe privat lite paradys, men en stor sovesal inndelt i små avlukker. Deretter var det stor sannsynlighet for at man like etter å ha falt i søvn, ville bli jaget opp for å begynne dagen med å synge Herrens pris!

Kulturhistorien viser oss at det syttende århundres Frankrike var i en rivende utvikling både økonomisk, intellektuelt og på det kunstneriske område. Det er i den perioden Dumas lar sine musketerer foreta sine eventyrlige, om enn i historisk forstand drømte bedrifter. Men musketerene gir et utmerket bilde av det franske samfunn på Ludvig XIII's tid, og om hvordan man i hvert fall på overflaten forsøkte seg på den gamle ridderlighet, men erstattet idealismen med utsvevelser og dekadens.

Jean Armand Bouthilier de Rancé kunne for eksempel utmerket godt ha stått modell til Dumas' Aramis. Sønn av en fremtredende hoffmann, gud sønn til Frankrikes sterke mann, kardinal Richelieu, og på grunn av en brors tidlige død forutbestemt til en geistlig-politisk karriere i en alder av tolv år, forsynt med inntektene fra tre abbedier og deres tilhørende priorater som ga den ikke ubetydelige inntekt av omkring 20 000 livres om året! Da så faren døde i 1649 arvet han dessuten eiendommer med en årlig inntekt på minimum 30 000 livres, så for den saks skyld er det lite å si på at Rancé neppe skjenket det en tanke at flere av hans inntektskilder helt tilbake til begynnelsen av det tolvte århundre hadde vært grosteder for idéer hvis grunnvold var å erstatte penger med arbeide, og bløtaktighet

Jean de Rancé

og utsvevende fornøyer med et liv i den dypeste forsakelse. —

Den unge Rancé levde i tiden. Hans livsstil var vel neppe så veldig forskjellig fra andre unge adeliges forestillinger om hvordan man skulle kunne fange livets eventyr. Eventyret hadde åpenbart sin begrensning også for Rancé, for det kom en dag da han ikke mer gadd lete etter det! Det er neppe sannsynlig at det var fordi han var særlig disponert til å skulle tenke i dypere tankebaner. Kanskje var det snarere tale om at det hele ble så kjedelig for ham at han måtte søke forandring.

Han fikk i hvert fall forbindelse med oratorianerne i Paris; og det larter til at den hellige Phillip Neri's sønner fikk den unge gutt til å tenke, for en vakker dag gir han seg ut på det vågestykke å selge sine eiendommer og å gi pengene bort. Alle sine klostre gir han avkall på unntatt ett — det allerfattigste et sted i departementet Orme i Normandie. En øde, vill dal stengte det av fra den øvrige del av verden: La Trappe.

Kledt i cisterciensernes hvite drakt setter han kursen nordover til fots fast besluttet på fra nå av å leve i bot og forsakelse, og å kvitte seg med alt det som skiller det hederlige menneske fra det uhederlige.

I La Trappe finner han til sin store forbauselse en håndfull menn som nærmest betrakter det som en fornærmelse at deres abbed kom på besøk. Det forstyrret i det minste freden og det behagelige liv med jakt og fiske som hovedbeskjeftigelse. De nektet simpelthen å gå med på å innrette seg etter klosterreglene. De ville ikke gjøre sitt tøy i orden og ble til slutt så sinte på ham at de prøvde å myrde ham! — Det eneste som tilsynelatende hjalp, var at han truet med å klage til kongen som hadde nok så mye han skulle ha sagt når det gjaldt ledelsen av de forskjellige klostre. Først etter den slags tomme trusler ble det mulig for ham å tilkalle munkene som var gått inn for Dennis Largentier's program: ydmykhet, strengt arbeid og dyp taushet.

På disse ideer gikk Rancé inn i

St. Bernhard og munkene fra Citeaux kommer til Clairvaux.

novisiatet, og etter å ha lovet å leve etter de evangeliske råd, å forbli i klostret og hver dag omvende seg og dessuten innstille sitt sinn på nye muligheter, ble han innsatt som kanonisk rettmessig forstander i La Trappe. Rancé gikk ikke på akkord med den minste tøddel i Benedikts regel som i hans fortolkning dog fikk et noe annet uttrykk enn det St. Benedikt nesten tusen år tidligere hadde tenkt seg. Og det kjærlighetens forlik som de opprinnelige cistercienserfedre hadde skapt, ble hos Rancé til noe skarpt, kompromisløst og uforsonlig som har satt sitt preg på hans sønner til den dag i dag. Men Rancé trodde at han i sin idealisme hadde gjenoppvakt de idealer som Benedikt fra Nursia hadde lagt til grunn for sin regel. Han hadde vel i sin iver misforstått det og var kommet et godt stykke lengere, nemlig til klosterlivet i den thebaiske ørken som i høyere grad var eneboernes form for fellesliv. Benedikts store idé var tross alt mildhet, overbærenhet, forsoning overens-

stemmende med kirkens store visdom: både og! — : be og arbeid! — : lev sammen med andre, og vær alene! — : snakk på de rette steder, ta hverandre under armen og oppmuntre den som er sur om morgenen, og så tier vi mellom kompletorium og prim! Tonen hos Rancé er en helt annen. Det er nådeløs etterfølgelse. Det er ikke både og, men enten eller!

Rancé fikk mange munkere i sitt kloster; eller i sine klostre. For som en motvekt mot tidens forfall og lede, flammet cistercienser-idéene og fengget hos mange mennesker: Man ville kjempe, ikke for Ludvig XIV og hans galliske verdensherredømme, men for den seirende Kristus. Det ble den absolutte tronestrødder sti som var kantet med legemlig spekelse, total taushet og hardt legemlig arbeid som skulle være grunnen i denne kamp. I tillegg kom dessuten offentlig syndsbekjennelse, nattevåk, bibellesning og oppfatningen av mennesket som et totalt fordervet individ.

(Forts. neste side)

Fra å være en «ødeleggelsens vederstyggelighet» ble La Trappe et hellig sted, som Clairvaux og Citeaux hadde vært det i middelalderen. Det fikk avleggere adskillige steder rundt om i Frankrike, og mennesker som var blitt leie av å være menneske på relativismens og det engang vedtatte betingelser, strømmet til de trappestiske arnesteder for å få lov til å oppleve hva det vil si å være Kristi ridder.

Jean de Rancé døde i året 1700, 74 år gammel. I årevis hadde han lidt av leddgikt, men til tross for de voldsomste smerter nektet han å gå på akkord med seg selv og andre. Og hans ansikt strålte av lykke da han merket at døden nærmet seg: «Å evigheten, hvilken lykke! Å, Gud å få tilbringe en evighet hos deg.» — Han hadde allikevel forstått dybden i sine anstrengelser. Da han følte at det straks var forbi, ba han brødrene bære ham ut på møddingen!

Hans idéer ble stående.

FRA ØRKENEN:

ABBA ARSENIUS:

Abba Arsenius sa at én times søvn var nok for munken hvis han var en god stridsmann.

«Hvis vi søker Gud, viser Han seg for oss. Og hvis vi fjerner oss fra Ham, forblir Han oss nær.»

NORSK PRESSE OM POLSK HYRDEBREV MOT SENSUR

Sier Polens biskoper opp det siste årets uoffisielle borgfred mellom stat og kirke? Det spør mange seg om etter at et hyrdebrev med protest mot sensuren som er undertegnet av kardinalene Wyszynski og Wojtyla ble lest opp på prekestolene søndag 17. september.

I det skarpe hyrdebrevet blir det sagt at sensuren er en statlig innblanding som lammer hele nasjonens religiøse og kulturelle liv. Det fører til at befolkningen blir feilinformert. Den statlige sensur var alltid et våpen for totalitære regimer, fremhever hyrdebrevet, som indirekte støtter de meget aktive polske systemkritikerne. «Vi beklager at de mennesker som har mot til å komme åpent frem med sine meninger om det offentlige liv og om innholdet i de offisielle massemedier, blir utsatt for sjikaner», står det rett ut i dette oppsiktsvekkende hyrdebrevet.

Arbeiderbladet

Det er et av Polens paradokser at kommunistregimet, som tar avstand fra religionen, må finne seg i å akseptere kirken som en stat i staten. Over 90 prosent av landets 35 millioner innbyggere er katolikker. Med en slik masseopplutning bak seg har de geistlige også forstått å gjøre sin innflydelse gjeldende, ikke bare når det gjelder kirkens egne saker, men også i statsrettslige spørsmål. Det var etter protester fra øverste katolske hold at den nye forfatning for tre år siden ble endret slik at Polens allianse med Sovjet-Unionen ikke ble grunnlovfestet. Et punkt om kommunistpartiets dominerende stilling ble også dempet.

Det siste hyrdebrev karakteriserer uten omsvøp statens sensur-instanser som «de totalitære regimers våpen». Det er hard kost for et regime som i det siste har forsøkt å få istand en

våpenhvile med den katolske kirke og dens fremste leder, kardinal Stefan Wyszynski, som også har undertegnet den kraftige salve mot sensuren. Partilederen Edward Gierek var i desember ifjor i audiens hos pave Paul for å forsøke å få kirkens hjelp til å løse Polens store sosiale og økonomiske problemer som stadig blir mer akutte.

Siden Giereks besøk i Vatikanet har det hersket en tone av fordragselighet mellom kirke og stat i Polen, men denne periode av mindre friksjon synes å gå mot slutten med offentliggjørelsen av det demonstrativt utfordrende hyrdebrev. Det heter bl. a. i biskopenes anklage: «En nasjons sosiale liv trenger åpenhet og fri meningsutveksling. Mennesker som bare mottar sensurerte nyheter, kjenner ikke sannheten.» Dermed krever kardinal Wyszynski at massemediene fritt skal kunne bringe nyheter og kommentarer. Det er en rettighet som intet totalitært regime har tillatt, og det er vel også små forhåpninger om at Gierek og hans partifeller vil bli en unntagelse. Men selv om resultatene skulle utebli, er det all grunn til å merke seg at i en del av den kommunistiske blokk settes makthaverne under et hardt opinionspress, som de ikke kan neglisjere.

Den katolske kirkes hyrdebrev er et klart utspill til fordel for Helsingfors-konferansens beslutninger om menneskerettighetene. Heller ikke i Polen er løfter som ble gitt i den finske hovedstad blitt innfridd. Men i det siste har også appellene fra modige borgerrettighetsforkjempere i de kommunistiske land forstummet. De polske katolikkens bredside mot sensuren er et gledelig tegn på at det ennå finnes røster som hever seg mot kommunistiske makthavere som holder sine landsmenn i ufrihet. I Polen lever håpet om mer menneskeverdige tilstander videre.

Aftenposten

FRYKT IKKE!

«Frykt ikke! La ikke angst og uro ta motet fra dere!»

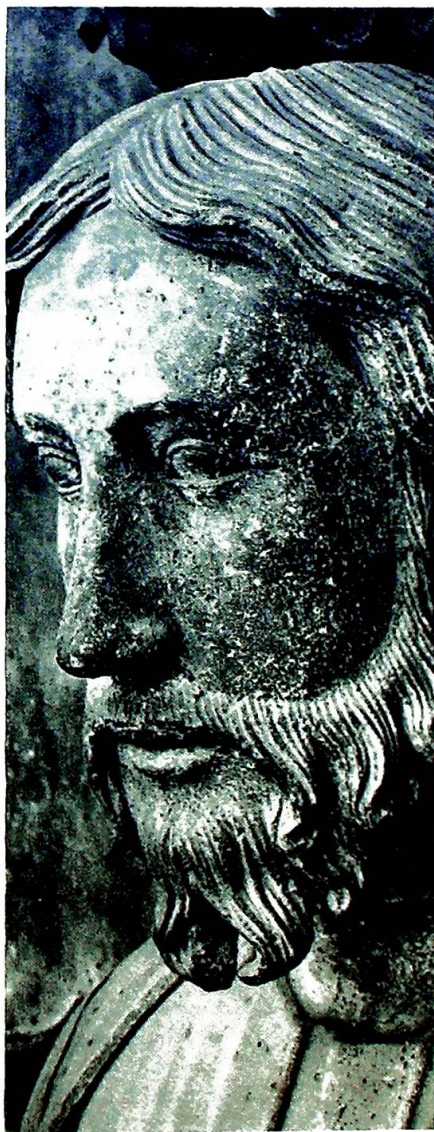
Når disse ordene fra evangeliet treffer oss midt i hverdagen, vekker de vel helst litt irritasjon. Det er så lett å snakke! Verden ser sannelig ikke slik ut at det frister til ubekymret sorgløshet. I tillegg kommer alle personlige sorger og bekymringer, for foreldre eller barn, for ektefelle, for venner, for fremtiden. Vi er sperret inne i vår angst og uro som i et lite rom, og synes ofte den stenger utsynet til alle kanter. Vi kaver og strever, alene med den og med oss selv.

Midt i alt dette sier Gud til oss at vi ikke skal frykte, for han er allmektig og har omsorg for oss. Men sier det oss noe? Kan det i det hele tatt hjelpe oss? En del av oss synes vi har prøvd å ta det alvorlig; vi har prøvd å tro på det. Men verden ble ikke bedre og tryggere, mine nærmeste ble ikke lettere å leve sammen med, de andres albuer ble ikke mindre spisse, og jeg selv var stadig den samme. Er da ikke alt det med Guds omsorg for oss mennesker bare fromt snakk?

Gjennom hele Israels historie hadde Gud prøvd å overbevise sitt folk om at han var med det og ville sørge for det. Men de syntes antagelig som vi, at de så sørgelig få konkrete beviser på det, og fant ut at det var best å sikre seg og sitt som best de kunne. Likevel gikk det galt. De mistet alt de hadde: konge og land, ja, til og med tempelet, og selv ble de deportert. De tenkte at det var Gud som straffet dem, men Gud sendte sitt bud til dem midt i ulykken ute i det fremmede. Han sendte profeten Esekiel til dem og bad ham si det vi

kan lese i hans bok, i det 34. kapittel, det 23. vers: «Jeg vil sette én hyrde over dem, min tjener David, som skal gjete dem. Han skal vokte dem og være hyrde for dem.»

De samme ordene lyder til oss i dag, og vi vet at denne profetien ble oppfylt ved Jesu Kristi komme. Han er den nye David, den Gud har utvalgt til hyrde for sitt folk. Bildet av hyrden var fullt av innhold for de gamle israelitter, som jo lenge var et gjeterfolk. Vi står kanskje litt frem-

mede overfor det, men vi vet da noe om gjeteren og hans arbeid. En god gjeter vil sine dyr godt, og han kjenner hvert enkelt dyr i flokken. Han passer på at ingen går seg vill, og han tar seg spesielt av de skrøpelige og syke.

Slik beskriver også Jesus seg selv som den gode hyrde. Vi er ingen grå masse for ham. Han kjenner hver enkelt av oss, vet hva vi har å kjempe med — i oss og omkring oss, og ikke minst — han vet hva det vil si å være menneske. Han er interessert i hvordan det går oss, og hans omsorg følger oss, selv når vi synes den skjuler seg like godt som solen ofte har gjort disse høstdagene.

Dersom vi kunne tro på Guds omsorg og ha tillit til ham, ville vi bli befridd for vår angst. De stengsler den har reist om oss, ville falle, og vi kunne se lenger enn til vår egen lille verden. Det er ikke noe tryllemiddel som gjør at alt «blir godt», og alt det tunge forsvinner. Heller ikke Jesus slapp unna det tunge. Men som han blir vi befridd for vår angst og uro og får nye krefter og nytt mot til å bære det som må bæres.

Da våger vi også å slappe av og være oss selv, og vi våger å åpne oss for andre og være noe for dem. Istedenfor å la oss drive av angsten til å være lik ulver mot våre medmennesker, bare oppsatt på å trygge oss og vårt, blir vi hyrder som har like mye omsorg for andre som for oss selv.

BØNN:

Gud, du som aldri har villet oss mennesker annet enn godt, befri oss fra vår angst, så vi kan leve i tillit til deg og etter Jesu eksempel være hyrder for våre medmennesker. Ved ham Kristus, vår Herre. Amen.

GUDSTJENESTER I HELGENE		Stille messe	Høy-messe
OSLO: <i>St. Olavs domkirke</i> Akersveien 1 tlf. 20 72 26 - 20 72 44	lörd.: sønd.:	19.00 9.30 19.00	— 11.00 —
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83		8.35	11.00
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71		9.00 18.30	11.00 —
<i>Vår Frue Villars kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21		9.00	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355		9.00	11.00
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 212587			10.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209	lörd.: sønd.:	18.30 8.00	11.00
BERGEN: <i>St. Pauls kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10	lörd.: sønd.:	19.00 9.00 19.00	11.00
<i>Vår Frue Kirke</i> , Helleveien	sønd.:	10.00	
<i>Florida kapell</i>		19.00	
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappellensgt. 1, tlf. 83 20 19		8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 11 438		9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168		9.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvgt. 113, tlf. 23 751	lörd.: sønd.:	18.00	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haraldsgt. 21, tlf. 23 195			
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 22 381		9.00	11.00
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 225	lörd.: sønd.:	18.00	11.00
LILLEHAMMER: <i>Mariakirken</i> , Weidemannsgate 3 A, tlf. 52 550	lörd.: sønd.:	18.00	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85		9.00	11.15
MOSS: <i>St. Mikals kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 41 038		—	
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverresgt. 26, tlf. 50 793		8.30	11.00
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35		8.30 19.00	10.45
<i>Eikeli kirke</i> , Veståsen 20, tlf. 24 25 69			9.30
STAVANGER: <i>St. Svithuns kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	lörd.: sønd.:	17.00 19.00 8.30 9.30	11.00
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949			11.00
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården, tlf. 21 214		8.45 19.00	11.00 —
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila, tlf. 21 670 ..		6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 72 779		8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eystens sykehjem</i> , Jernbanegt. 29			11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467		8.30	11.00
ALESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 37 558		8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Stor- gt. 94, Sogneprestens tlf. 84 277	lörd.: sønd.:	18.00	11.00
<i>St. Elisabethsostrene</i> , Balsfjordgt. 35, tlf. 81 487	sønd.:	8.00	—
BODØ: <i>St. Eystens kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 81 487		8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 11 447		19.00 8.00	11.00
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 61 501		8.00	10.30
NARVIK: <i>Kristi Kongekirken</i> , Håreksgt. 82			18.30
SELFORS: <i>Vår Frelsers kirke</i> , Skipper Nilsensgt. 21, tlf. 52 072			11.00

Av pressen

Inge Lønning:

Vi må drøfte hva vi mener med FRIHET

Vi står overfor et tilsynelatende uløselig etisk dilemma når vi skal vurdere hvorvidt og i hvilken grad vi kan tillate bruk av tvang i behandlingsøyemed. Men jeg tror at ondets rot ligger i frihetsbegrepet, ikke i tvangsbegrepet. Så lenge vi bare definerer FRIHET som FRAVÆR AV TVANG kommer vi ikke av flekken, sier professor Inge Lønning.

— Vi må reflektere grundig gjennom dette spørsmålet, både i individuelt og samfunnsmessig perspektiv. Rendyrket individuell frihet kan føre til fatale samfunnsmessige konsekvenser, rent etisk sett. Unge narkomane dør jo, fordi samfunnet ikke våger å bruke tvangsmidler. Men for å

få en plattform der vi kan drøfte problemet, tror jeg vi må begynne med å drøfte selve frihetsbegrepet: Ved siden av et formelt frihetsbegrep trenger vi å gi det et positivt innhold — en kvalitativ frihet — og de to begrepene må utfylle hverandre. Frihet er ikke bare frihet fra tvangsmidler, men frihet til positiv livsutfoldelse, sier professor Inge Lønning.

Vår Kirke

Behov for 1500 nye stillinger i Den norske kirke

Bispedømmerådernes fellesmøte som skal holdes i Oslo i dagene 26. — 28. oktober, skal også drøfte mannskapsbehovet i kirken.

En rapport som er utarbeidet om dette, konkluderer med at dersom kirken i kommende fire-års periode skal få den bemanning som den selv mener den trenger, må det opprettes 1500 nye stillinger i samme periode, melder Stavanger Aftenblad. Dette gjelder stillinger av ulike kategorier, som prester, kateketer, diakoner og menighetssekretærer.

Aftenposten.

LITURGISK KALENDER

OKTOBER:

- Ferial. Gal. 3, 7-14. Lukas 11, 15-26.
- Ferial eller Kallist, pave og martyr eller Jomfru Marias lørdagsmesse. Gal. 3, 22-29. Lukas 11, 27-28.
28. alm. søndag. Jes. 25, 6-10a. Filip 4, 12-14. 19-20. Mat. 22, 1-4(-10).
- Ferial eller Hedvig, enke eller Margrete Marie Alacoque, jomfru. Gal. 4, 22-24. 26-27. 31-5, 1. Luk. 11, 29-32.
- Ignatius av Antiokia. Gal. 4, 31b-5, 6. Luk. 11, 37-41.
- Lukas Evangelist. 2. Tim. 4, 9-17a. Luk. 10, 1-9.
- Ferial eller Johannes av Brebeuf og feller, martyr eller Paul av Korset, prest. Ef. 1, 1-10. Luk. 11, 47-54.
- Ferial. Ef. 1, 11-14. Luk. 12, -7.
- Ferial eller Jomfru Marias lørdagsmesse. Ef. 1, 15-23. Luk. 12, 8-12.
29. alm. søndag. Misjonsdag. Jes. 45, 1. 4-6. 1. Tess. 1, 1-5b. Mat. 22, 15-21.
- Ferial eller Johannes av Capestrano, prest. Ef. 2, 1-10. Luk. 12, 13-21.
- Ferial eller Anton Maria Claret, biskop. Ef. 2, 12-22. Luk. 12, 35-38.
- Ferial. Ef. 3, 2-12. Luk. 12, 39-48.
- Ferial. Ef. 3, 14-21. Luk. 12, 49-53.
- Ferial. Ef. 4, 1-6. Luk. 12, 54-59.
- Simon og Judas, apostler. Ef. 2, 19-22. Luk. 6, 12-16.
30. alm. søndag. 2. Mos. 22, 21-27. 1. Tess. 1, 5c-10. Mat. 22, 34-40.
- Ferial. Ef. 4, 32-5, 8. Luk. 13, 10-17.
- Ferial. Ef. 5, 21-33. Luk. 13, 18-21.

Bønn

Akka Mahadevi er en kvinnelig indisk mystiker fra det 12. århundre. Hun skrev «vacanas» (ordtak, utsagn) der denne bønne er hentet fra. Ingenting er forandret bortsett fra i siste linje, der «Herre» erstatter «Herre, hvit som jasminen» som hen-spiller på guden Shiva.

Hva er et tre godt for om det ikke gir skygge?

Hva er rikdom godt for uten gavmildhet?

Hva er en ku godt for om den ikke gir melk?

Hva er et valkert ansikt godt for uten renhet?

Hva er et rikelig måltid godt for om det ikke skal serveres?

Hva er mitt liv godt for uten din væren, Herre?

Utvalgt av Rudi Kessels
Oversatt av Gro Eriksson

Rettelser:

Rieber-Mohn's siste bok har titelen: FLUER I MUNNEN, kr. 64,—.

Pål Repstad: Det religiøse Norge, koster kr. 69,—.

Igjen på lager:

Catharina Broomé: Efterföljare. En helgonkalender enligt det nya romerska kalendariet, kr. 55,—.

Engelske bøker:

Documents in Early Christian Thought, ed. Wiles & Santer, kr. 45,—.

Luther, Erasmus and the Reformation, Ed. by C. Olin, kr. 98,—.

The Hermitage Within, Spirituality of the Desert, A Monk, kr. 24,65.

The Cloud of Unknowing, Newly edited, with an Introduction by William Johnston, kr. 16,60.

An Anthology of Mysticism, Ed. with biographical notes by Paul De Jaegher, kr. 30,15.

Lassalle: Zen Meditation for Christians, kr. 68,55.

Merton: Contemplation in a World of Action, kr. 17,85.

H. P. Gerhard: Welt der Ikonen, kr. 194,—.

ST. OLAV BOKHANDEL A/S

Akersveien 5, Oslo 1.

Åpent kl. 9—16, lørdager 9—14.

BILLY GRAHAM — SUPERSTAR?

Hensikten med den verdensberømte amerikanske predikanten Billy Grahams møteserier i Norge og Sverige er følgende: Å få flest mulig kirkefremmede til å omvende seg til kristen tro.

Man vil nå det ureflekterte samfunn, de mange tusener som går et helt liv uten å bry seg om noe som heter kirke og kristendom.

Intensjonene er med andre ord de beste.

Men ikke minst etter å ha opplevet Billy Graham på Ullevål stadion, må man spørre om den form Billy Graham introduserer er den rette.

Han er helt igjennom «amerikansk» i sin form, det vil si, han virker som en super PR-mann som «markedsfører» evangeliet. Og denne markedsføring finner alltid sted foran mange tusen mennesker. Foran et slikt publikum arrangerer Billy Graham og hans venner et show, som munner ut i sjelefrelsing for tribunene. Det blir ofte mer underholdning enn seriøst gudstjenestelig møte.

En slik form må virke usmakelig på svært mange mennesker. At hedningesamfunn og noen få erklærte ateister raser mot Billy Graham og endog ødelegger hans møte på Ullevål stadion kan ikke forbause noen. Selv om man burde kunne vente at en

mann som Levi Fragell ikke forsvarer de pøbelstreker som fant sted på Ullevål stadion mens Billy Graham talte.

Men spørsmålet er: Vil slike store religiøse show som Billy Graham står i spissen for, omvende mennesker til en kristen tro og et kristent liv . . . ?

Neppe.

Selvfølgerlig kan man glede seg dersom noen kommer til tro gjennom Billy Graham, men vi sitter tilbake med en usmakelig fornemmelse av at han er blitt en slags amerikansk superstar, som igjen må virke som et slags fremmedelement når det er spørsmål om å føre mennesker til et liv med Gud. **Christian Boe Astrup**

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Dominikus kirke	}	Oslo
Lunden kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet		
St. Olavs kirke		
Bispegården	}	Arendal
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Franciskus Kirke	}	Bergen
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Hammerfest
Vår Frue Kirke		
Marias Minde	}	Honefoss
St. Franciskusøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken	}	Lillestrøm
St. Josephs Hosp., Drammen		
St. Torfinns Klinik, Hamar	}	Tromsø
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikals Kirke	}	Trondheim
St. Mikals prestegård		
St. Theresia Hosp.	}	Tønsberg
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke	}	Tønsberg
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeths Hosp.	}	Tønsberg
Vår Frue Kirke		
Bispegården	}	Tønsberg
St. Olavs Kirke, Bispegården		
St. Olavs Kirke	}	Tønsberg
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik	}	Tønsberg

Ved bestilling av olje:
Oslo 19 12 00 - Service 19 12 20

film:

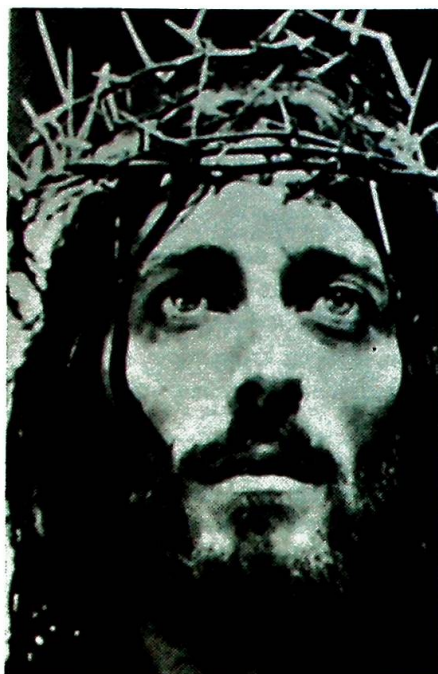
JESUS FRA NASARET

I disse dager slippes en ny gigant-film med et bibelsk tema ut på markedet. Det dreier seg om «Jesus fra Nasaret», en milelang film som er delt i to deler, «Veien til Jerusalem» og «Veien til Golgata». Begge deler utgjør en helaftens film, og intet er spart mht. kulisser, rekvisita og skuespillerkrefter for å gjøre dette til Filmen med stor f. Når dertil kommer at Franco Zeffirelli (Romeo og Julie) har regien, skulle det være muligheter for et vellykket resultat. Derfor er det dobbelt skuffende å se at «Jesus fra Nasaret» ikke hever seg synderlig over den grå masse av glansbildepregede filmatiske bibel-tolkninger.

Temaet religiøse filmer er forøvrig et studium for seg. Med redsel husker vi søtsuppe-orgiene fra femtiårene (De ti bud, Ben Hur) og med glede Pasolinis nøkterne Matteus-evangelium et tiår senere. «Jesus Christ Superstar» og «Godspell» fra vårt eget tiår bidro til å skape debatt om den tradisjonelle Kristus-skikkelse.

«Jesus fra Nasaret» representerer et tilbakeskritt i så måte. På mange måter er vi tilbake i femtiårene. Problemet med å filme Bibelen eller deler av denne er at Bibelen aldri har vært ment som en nøktern sosialreportasje. Skal en pretendere å gi en realistisk tolkning av bibelske emner, må en derfor legge svært meget til på egen hånd. Og dermed blir man kontroversiell.

«Jesus fra Nasaret» unngår enhver kontrovers. Med Judas Iskariot som hederlig unntak blir skikkelsene fremstilt på beste søndagsskolemaner. Zeffirelli har valgt å kritikkloest gjen-gi etablerte religiøse forestillinger. Jesus i Robert Powells skikkelse forblir den høyreiste arier vi kjenner så godt, og disiplene de hippie-lignende mannfolk som tydeligvis er standard. Til tross for at Jesus utmerket godt kan ha sett ut som en kortvokst mann med krum nese og uten engle-blikk.

Robert Powell som Jesus.

Disiplene kan ha vært enkle fiskere uten krøllete hår og dådyr-øyne.

Jeg nevnte Judas som unntak. Filmen antyder at Judas kan ha hatt politiske motiver for sitt forræderi, og at målet var å gi Jesus mulighet til å få drøftet sin lære med de skriftlærde. Dette er en interessant tolkning, og hever filmen atskillige hakk. Men omgitt av alle glansbildene blir filmens Judas-skikkelse kun unntaket som bekrefter regelen.

Uten tvil vil filmen ha et bredt publikum. Den presenterer nå engang en kristendom som er behagelig tradisjonell. Intet nytt som uroer oss, intet som tvinger oss til å tenke.

Derfor opplever jeg filmen som farlig. Den stimulerer oss til å slå oss til ro med den etablerte Jesus, en mann som levde langt borte i tid, og som var en snill fyr. Alt forblir sløvende godt.

Intet i denne filmen trekker linje mellom Jesus og vår egen hverdag, ingen linjer trekkes til oss selv.

Filmen feiler derfor på et fundamentalt punkt; den forblir et vakkert eventyr.

Og Jesus er intet eventyr. Han er en realitet.

Christian Boe Astrup

LEGMANNSRÅD I MIDT-NORGE

Den 26. august ble det opprettet legmannsråd i Midt-Norge. Legmannsrådet er et råd for biskopen. Det skal samordne legmannsarbeidet i Midt-Norge, og være iegfolkets organ utad, f.eks. i samarbeidet med de øvrige kirkedistrikter i Norge.

STØTT «REDD BARNA» HØSTEN -78!

Fra Midt-Østen, nærmere bestemt Yemen, har vi fått brev fra en av våre lesere, Calle Almedal, som ber oss minne om «Redd Barna»-aksjonen: «Vi som er her i Yemen, og som ser hva pengene brukes til og hvor viktig det er at organisasjoner som Redd Barna arbeider i land der helsestellet er lite eller dårlig utviklet, vi kan trygt oppfordre dere der hjemme til å gi.»

Det var i 1976 at Redd Barna bestemte seg for å starte en mor-barn-klinikk i Nord-Yemen, der helsevesenet har stått langt tilbake. Det er fra denne klinikken Calle Almedal sender oss sin hilsen: «Yemen er et vakkert land, folk her er villige til å lære av oss som kommer langveis fra. Jeg ser det slik at vi alle på en eller annen måte er medansvarlige i det som skjer i vår verden, alle kan vi på en eller annen måte bidra til at andre får det bedre, kanskje en dag så bra som vi har det i Norge. Derfor, kjære St. Olav-lesere, støtt Redd Barnas aksjon, vi trenger dere for å hjelpe dem som trenger oss.»

BARNEÅRET 1979 — EN ENESTÅENDE ANLEDNING

Erklæringen om Barnets Rettigheter, enstemmig vedtatt av FN's generalforsamling i 1959, slår fast at «*menneketen skylder barnet det beste den har å gi*».

Akkurat nå har vi muligheten til å gjøre noe aktivt og konkret for å bedre forholdene for barna — hjemme i eget land, og andre steder i verden. Akkurat nå er «dagen før dagen» — det vil si tiden for forberedelser til FN's Internasjonale Barneår 1979.

Tanken bak Barneåret er at alle nasjoner skal benytte denne anledningen til å foreta en samlet vurdering av barns situasjon — nasjonalt og internasjonalt. Og til å ta opp med fornyet styrke alle anstrengelser for å bedre barns leveforhold. I bakgrunnsstoffet for FN-erklæringen blir barna omtalt som «vår felles fremtid» — det finnes ingenting som er viktigere!

Estefania Aldaba-Lim, FN's spesielle Barneårsrepresentant, sier det slik: «Vi føler at Barneåret gir oss en enestående anledning til å rette søkelyset akkurat der hvor det må og skal for å sette barns behov i sentrum for alles interesse.»

FN's barn.

INNTRYKK FRA KATHOLIKENTAG -78

Noen ganger i livet vårt får vi oppleve noe som for oss er betydningsfullt, og som styrker vår tro. En sånn opplevelse var den 85. Katholikentag som fant sted i Freiburg 13. — 17. september. Opplysninger om arrangementet fant jeg i «St. Olav». Som svar på forespørsel, fikk jeg et hyggelig brev fra Freiburg. Dagene var altså for alle, og privat innkvartering kunne skaffes.

Jeg meldte meg på innkvarteringskontoret, og etter å være blitt lettere gransket, ble jeg mottatt med tysk grundighet og anvist kvarter hos en gemyttlig familie i byen.

Et omfangsrikt program med åpningshilsen fra erkebiskopen av Freiburg, dr. Oskar Saier, hadde følgende valgspørsmål: «Jeg vil gi dere fremtid og håp».

Ble litt betenkt da jeg hadde studert «spisekartet» litt nøyer. Hver dag hadde et dusin foredrag, gudstjenester, meditasjoner, konserter (fra Consortium Classium til rockegruppen «Return Ticket»), utstillinger og mer uformelle tilstelninger. Hva kunne en med slette tysk kunnskaper få ut av alt dette?

Kanskje ville det være vel anbragt å fortelle at den første «Katholikentag» fant sted for 130 år siden — i 1848 i Mainz. Hvorfor akkurat 1848? Jeg antar at inntrykkene fra februarrevolusjonen i Paris fikk til følge at de tyske katolske forbund ønsket å trekke tydelige grenser mot det nye og truende. Også i Norge merket vi jo ringvirkninger av det som skjedde i Frankrike (thranitterbevegelsen).

Men la oss vende tilbake til vår egen tid igjen. Hans Maier, presidenten i sentralkomiteen for de tyske katolikker, sa i sin åpningstale at dette stevnet er en stor demokratisk mulighet for kirken hvor den har anledning til å tenke over ting som er gjemt bak politiske masker, interesser og dagsaktuelle saker: Samfunnets grunnverdier, ungdommens fremtidsspørsmål, den tredje verden og Europa. For den som kjenner litt til Forbundsrepublikken, blir sånne uttalelser lite konkrete. Men nok om det.

De første foredrag ga meg heller ikke noe særlig utbytte, men det var ikke foredragsholderens skyld. Det var heller mine forhåpninger som gikk i en annen lei. Det var ute blant stevnedeltagerne — biskoper, prester, søstre, studenter, skoleungdom, pensjonister, bønder, arbeidere og arbeidsløse — på gater og streder, at mine forventninger ble innfridd. Det skrevne programmet var nok bare en ramme om det hele.

Det var det spontane og uformelle,

MALERMESTER
utfører allelags maler- og tapetserarbeider
Georg og Otto Foerster

Tlf. 21 09 06

Spesialforretningen i
RUSTFRITT STÅLARTIKLER
KNUT JUUL CHRISTIANSEN
Wesselsgt. 3 (indre gård) - Oslo 1

Telefon
(02) 33 36 24   Telegr.adr.:
33 55 25   Rustfriknut

GUSTAV BØHM & SØN A/S
Bakeri og Konditori
Drammen

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72
Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

C. HANSENS

Trykkeri og Bokbinderi

Tlf. 13 056
FREDRIKSTAD

EDVARDESEN & NORHEIM A/S
Autorisert installatør
Radio og Elektrisk utstyr

Tlf. 11 220 - Fredrikstad

DRAMMEN

GUSTAV THIELEMANN

Pølse- og hermetikkfabrikk

Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN

ungdommens entusiasme og engasjement, som var den store opplevelsen ved den 85. «Katholikentag». Chile, Latin-Amerika, frigjøringssteologien, klassekampen, arbeidsløsheten blant ungdom, sølibatet, militæret, rustningskappløpet, freden, miljøet var temaer som ble tatt opp og behandlet med alvor og med vilje til å gjøre noe konkret.

Fremfor alt ble jeg grepet av den sterke vilje til forsoning, og særlig da med Polen. Pater Maximilian Kolbe ble husket hver dag med utstillinger, foredrag og innsamlinger. Pengene skulle gå til praktisk forsoningsarbeid mellom Tyskland og Polen.

Siden jeg er inne på forsoning, er det også nærliggende å nevne forholdet til den protestantiske kirke som blir stadig bedre.

Skulle jeg skrive om alt jeg har opplevd i Freiburg, hadde jeg fylt hele «St. Olav». Men et par ting til slutt: Fredsmessen for den internasjonale katolske fredsbevegelse Pax Christi og Geistlig Sentrum, Collegium Borromaeum, som inviterte til gruppesamtaler, meditasjon og bønn. Der ble det også stilt rådgivere til disposisjon for den enkelte. Mennesket — mann og kvinne —, ekteskap, familie og barn var viet stor plass. *Arne Holme, Oslo*

BRITISKE BISKOPER OM SAMTIDSPROBLEMER

I de retningslinjer for politisk valg som ble gjort kjent i september, minner biskopene om at katolske borgere bør stemme, og dét ansvarsbevisst. «Det betyr at vi i enkelte sammenhenger må ta en moralsk avgjørelse. Vi vil her peke på noen områder som i øyeblikket forekommer oss å være særlig viktige: arbeidsledighet, rasisme, den tredje verden, nedrustning, respekt for menneskelivet, slik vi møter det i problemene omkring abort og barmhjertighetsdrap (eutanasi)... Samtlige spørsmål som vi, — deres biskoper, — tar opp, inneholder et syn på menneskeverdet som vi mener det er Statens plikt å opprettholde.

Om noen av spørsmålene sier biskopene bl. a.:

Arbeidsledighet er i høy grad et moralsk spørsmål. Ethvert menneske trenger å føle at han eller hun tar del i verdens arbeid. Det er ikke bare et spørsmål om penger. Det gjelder menneskets verdighet. Vedvarende arbeidsledighet virker demoraliserende. Det er vår bekymring at dette problemet idag er av en annen karakter enn tidligere. Automatiseringen fratrar menneskene arbeid, og vil gjøre det i stadig større grad. Det er fare for at denne arbeidsledigheten vil bli permanent. De kristne bør derfor se nøye etter hvilke retningslinjer våre politiske ledere vil følge.

Rasisme. Få vil protestere mot at alle borgere har like rettigheter for loven. De som går inn for et klart rasistisk syn, blir forkastet av det store flertall i folket. Våre lovgivere må likevel vise årvåkenhet mot de ubevisste rasistiske holdninger som finnes hos så mange. Slike holdninger kan til tider medføre at fargede ikke får de muligheter de burde ha til fremmelse på sin arbeidsplass. Vi bør også avvise lovgivning som kan hindre familier i å bli gjenforenet. Alle borgere — uansett hudfarge — har rett til å bo og arbeide sammen med nære

slektninger som venter på å få slutte seg til dem fra andre kontinenter. Dette er en selvfølgelig menneskerettighet.

Nedrustning. Hvert enkelt land har sitt bidrag å yde når det gjelder utforming av internasjonal opinion. Emnet har vært drøftet i flere sammenhenger. Her skal bare ett synspunkt nevnes: Det er skammelig å se underutviklede fattige land kjempe borgerkriger eller lokale kriger med våpen skaffet til veie fra rikere nasjoner — med store utlegg. Den unnskyldning blir gitt at bare ved å bruke slike markeder kan vi ha en fullgod våpenindustri som vi trenger til vårt nasjonale forsvar. Men dette er å omgå ethvert krav om reelt ansvar. Vi må gå våre verdiprioriteringer nærmere etter i sømmene, og her bør de kristne gå foran.

Abort. Katolikkene i landet er prinsipielt motstandere av Abortloven (1967), og vi ber innstendig alle parlamentsmedlemmer betingelsesløst å forsvare det ufødte barns rettigheter. Fra unnfangelsesøyeblikket har vi å gjøre med et levende menneskelig vesen, — hva annet? Som deres biskoper må vi tale klart. Det er galt å drepe et hjelpeløst vesen.

Eutanasi. Med utgangspunkt i abortsituasjonen må vi stille to spørs-

mål: (1) Hvis menneskeliv kan ofres i morsliv, kan ikke da samme prinsipp komme til anvendelse likeoverfor de gamle? (2) Hvilken trussel henger over de gamle i nær fremtid når det blir færre og færre i den unge produktive del av befolkningen og flere og flere eldre? Ingen ville bli overrasket om det skulle komme lovforslag her, — ikke brutal utvetydig lovgivning, men skritt for skritt.

Vi formaner innstendig alle til å være på vakt og motsette seg helt fra begynnelsen ethvert forslag som tillater å medvirke til — direkte og overlagt — å forkorte livet. Det finnes ingen unnskyldning for noe slikt. Det betyr ikke at medikamenter ikke kan brukes for å lette smerten hos pasienter som befinner seg i siste fase av en dødelig sykdom, selv om man som bivirkning må regne med at livet kan bli forkortet. Dette reiser imidlertid vanskelige spørsmål på samme måte som prinsippet om at man ikke er moralsk forpliktet til å opprettholde livet ved kunstige midler.

Det gjelder å holde fast ved grunnprinsippet: direkte og overlagt å forkorte livet er galt og vil kunne åpne veien for utrydning av den handicapede, den mentalt tilbakestående og andre som blir oppfattet som en byrde for samfunnet.

The Tablet

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarlig redaktør: Else-Britt Nilsen O.P.

Faste medarbeidere: Liv Greni, Aage Hauken O.P., Ella McGeorge, Kjell Arild Pollestad O.P., Gunnel Vallquist.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5. Oslo 1, telefon 20 72 26.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.
Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte eli. gjennom postkontorene). Kr. 70 pr. år.
Kr. 35 1/2 år. Utlandet (ikke Skandinavia) kr. 80.

Annonser: 10 dager før utg.dagen 24 nr. årlig. — Postgiro 20 46 480